

39.091.3 (082)
Ф 79

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національна академія педагогічних наук України

Інститут педагогіки

Криворізький державний педагогічний університет Кафедра початкової освіти

Херсонський державний університет

Центральноукраїнський державний педагогічний університет

імені Володимира Винниченка

Природничо-гуманітарний університет м. Седльце (Польща)

Державна вища школа ім. Папи Римського Іоанна Павла II м. Бяла-Подляска (Польща)

Університет суспільних наук (Польща)

Комунальний вищий навчальний заклад «Нікопольський педагогічний коледж»

Дніпропетровської обласної ради»

**ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ І ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Збірник матеріалів

**Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої 90-річчю Криворізького державного педагогічного
університету та 60-річчю психолого-педагогічного факультету
(спеціальності Початкова освіта)**

21 листопада 2019 року

Кривий Ріг – 2019

пошуку, спроби, помилки, усвідомлення прийомів розумової роботи – тобто все, що розвиває творчу думку учня, привчає їх мислити і діяти самостійно. Коли учень сприймає нову інформацію в процесі читання, перегляду фільму або прослуховування тексту, завдяки вмінню мислити критично, він навчається відслідковувати власне розуміння нового матеріалу та помічати прогалини в матеріалі. Індивідуальний пошук інформації та обмін ідеями в групах є обов'язковими елементами розвитку критичного мислення школярів.

Отже, перед Новою українською школою постає завдання виховати людину незалежною, вільною, здатну самостійно осмислювати явища навколишньої дійсності, використовувати набуті знання у повсякденному житті, відстоювати власну думку перед будь-ким і будь-де.

Література

1. *Концепція нової української школи [Електронний ресурс]-Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0BzKkv8gxSZUkMzZMbWtPYU9IWXM/view>*
2. *Матоніна Р.Д. Розвиток критичного мислення учнів початкових класів. –Х.: Вид. група «Основа», 2013. –174с.*
3. *Технології розвитку критичного мислення учнів / [Кроуфорд А., Саул В., Метью С., Макінстер Д.] / Наук. ред., передм. О.І. Пометун. – К.: Плеяди, 2006. – 220 с.*
4. *Халперн Д. Психологія критичного мислення / Д. Халперн. – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.*

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Л.Г. Федорова,

кандидат педагогічних наук,

Криворізький державний педагогічний університет,

м. Кривий Ріг

Метою сучасної шкільної освіти є формування рівня соціальної зрілості учнів, достатнього для забезпечення їхньої автономності, самостійності в різних сферах життєдіяльності. І саме компетентнісний підхід покликаний подолати прірву між освітою й життям.

У зв'язку з цим у наш час особливої актуальності набуває стимулювання рецептивної і продуктивної мовленнєвої діяльності учнів, спонукання їх до виконання комунікативних завдань, що є важливою умовою й необхідним компонентом процесу праці, пізнання й орієнтації людини у світі. Тому перед школою сьогодні постало основне завдання – сформувати таку мовну особистість, яка поєднувала б в особі мовця комунікативну компетентність, прагнення до творчого самовираження, вільного, природного здійснення різнобічної мовної діяльності. Важливим моментом в організації такої роботи є розуміння вчителем того, що найбільш надійний шлях перетворення навчання мови у розвивальний процес можливий за умови реалізації природної потреби учнів розв'язувати різноманітні комунікативні завдання, близькі до спілкування представників різних соціальних груп у нашому соціумі.

Комунікативна компетентність є поняттям комплексним. Спираючись на мовну компетентність, вона охоплює систему мовленнєвих умінь (вести діалог, сприймати, відтворювати і створювати усні й писемні монологічні та діалогічні висловлювання різних видів, типів і жанрів), необхідних учням у різноманітних життєвих ситуаціях. Комунікативна компетентність особистості виявляється у сформованості умінь користуватися усною і писемною літературною мовою, багатством її виражальних засобів залежно від цілей і завдань. На сучасному етапі розвитку національної школи особливо важливого значення набуває проблема формування комунікативної компетентності учнів початкової школи.

Численні праці лінгводидактів свідчать, що ця проблема належить до пріоритетних у вітчизняній методичній науці. Свідченням цього є і той факт, що останнім часом провідні лінгводидакти (О.Горошкіна, А.Нікітіна, М. Пентилюк) розробили концептуальні засади комунікативної методики, яка визначає основну мету мовного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах – формування в учнів комунікативної компетентності, базою для якої є комунікативні вміння, сформовані на основі мовленнєвих умінь і

навичок [3]. Комунікативна методика навчання української мови поставила перед учителями цілу низку завдань. Одним з найважливіших серед них є формування навичок доцільно й ефективно використовувати у мовленнєвій практиці мовні одиниці різних видів з різними комунікативними намірами. Урахування цих факторів зумовлює потребу розвивати творчу мовну особистість, здатну вільно, комунікативно виправдано послуговуватися засобами мови в усному і писемному спілкуванні.

Успішне формування комунікативної компетентності школярів залежить від сприятливих дидактичних та психологічних умов, які забезпечуються у навчальному процесі. Такими, на нашу думку, можуть бути: урахування вікових особливостей учнів; успішна соціалізація та сприятливі соціальні умови; педагогічна майстерність вчителя; стимулювання учнів до свідомого й ефективного спілкування; упровадження прийомів активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів; моделювання у навчальному процесі ситуацій реального спілкування; мотивація навчання; забезпечення учнів текстами, що містять необхідну інформацію для комплексного формування комунікативної компетенції; розвиток пізнавальної діяльності учня; сприятливі умови для реалізації комунікативного задуму та адекватна комунікативна поведінка співрозмовників.

Провідна ідея процесу формування мовної особистості учня полягає у здатності його вільно, комунікативно доречно послуговуватися мовою в різних життєвих ситуаціях і насамперед у шкільному спілкуванні. Такий підхід має акумулювати в собі національні мовні традиції, комунікативну етику, повагу до мови свого народу.

Для успішного структурування висловлювань необхідна цілеспрямована постійна мовленнєва практика, що ґрунтується на умінні добирати потрібні слова, конструкції з урахуванням умов ситуації спілкування. Використання в навчальному процесі активних форм мовленнєвої комунікації підвищує рівень мотивації мовленнєвих дій

школярів. Засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до мовної змістової лінії повинно відбуватися в контексті ефективного міжособистісного спілкування. Такий підхід пов'язуємо передусім з відходом від формального аналізу мовних одиниць та з його заміною функціональним, тобто пов'язаним з мовленнєвою діяльністю. Крім того, одним з найважливіших завдань комунікативного розвитку є формування навичок доцільно й ефективно використовувати у мовленнєвій практиці мовні одиниці різних видів з різними комунікативними намірами. Це зумовлює потребу розвивати творчу мовну особистість, здатну вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами мови в усному і писемному мовленні. Ідеальним, на наш погляд, орієнтиром у цьому відношенні слугує готовий текст, який дає можливість молодшому школяреві орієнтуватись на його смислову цілісність, тематичну і структурну єдність.

Така модель формування мовної особистості вимагає створення спеціальних завдань, спрямованих на розвиток у дітей умінь мовного моделювання під час роботи над текстом: по-перше, уміти швидко й правильно орієнтуватися в умовах спілкування, по-друге, уміти правильно спланувати свій комунікативний задум, правильно вибрати зміст спілкування, по-третє, знайти відповідні виражальні засоби для передачі цього змісту, по-четверте, уміти встановлювати контакт і забезпечувати зворотний зв'язок з адресатом мовлення. На наш погляд, ця точка зору є базовою для визначення шляхів формування комунікативних навичок та комунікативної компетентності в цілому в умовах активної мовленнєво-комунікативної діяльності учнів. Основними з них є такі: дотримання у процесі роботи над текстом функціонально-комунікативного підходу; акцентування уваги учнів щодо дотримання ними відповідної комунікативної поведінки у різних навчальних ситуаціях спілкування залежно від мети та умов спілкування; забезпечення мотивації мовленнєвої діяльності школярів завдяки спеціально розробленій системі комунікативних вправ та моделювання у навчальному процесі ситуацій реального спілкування;

використання на уроках текстів, що містять необхідну інформацію для комплексного формування комунікативної компетентності, що дасть змогу використовувати набуті знання і навички мовленнєвої взаємодії у практиці власного спілкування як у шкільний, так і позашкільний час.

Література

1. *Крайнова Ж. Формування комунікативної компетентності молодших школярів на заняттях з рідної мови / Ж. Крайнова // Початкова школа. – 2003. – №11. – С.24-28.*
2. *Машина С. Формування комунікативної компетентності учнів /С. Машина// Початкова школа. – 2017. – №9. – С.15-18.*
3. *Пентилюк М.І. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови /М.І. Пентилюк, О.А. Горошкіна та ін. // УМЛШ. – 2006. – №1. – С.15-20.*
4. *Ромашкіна Л.О. Про застосування функціонально-комунікативного підходу під час вивчення граматичного матеріалу / Л.О. Ромашкіна // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: [збірник наук. праць]: Наукові записки Рівненського держ. гуманітарного університету. Випуск 26.– Рівне, РДГУ, 2003.– С.36-38.*

ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ШЛЯХІВ І МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СТАВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ДО ДІТЕЙ

А.В. Хіля,

кандидат педагогічних наук,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Н.С. Боднар,

студентка магістратури,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

М.В. Лукашук,

студентка магістратури,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Формування естетичного ставлення дошкільника до оточуючого світу – складний, цілеспрямований, багатогранний процес, який потребує роботи не тільки педагога, як особи, яка керується педагогічними методами, принципами та засобами, але і батьків – осіб, які своїм безпосереднім